JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DAMASO RUIZ-JARABO COLOMER
8 päivänä helmikuuta 2000 *

1. Bundessozialgericht (Saksa) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen selvittääkseen, onko se, että työehtosopimuksen perusteella siirtotyöläiselle suoritettavan eläkkeen bruttomäärästä on maksettava sairausvakuutusmaksuja sekä siinä valtiossa, joka maksaa eläkkeen mutta ei anna hänelle vastineeksi oikeutta korvaukseen, että siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu ja jonka sosiaaliturvalainsäädännön alainen hän on, ristiriidassa yhteisön oikeuden ja erityisesti työntekijöiden vapaan liikkuvuuden takaavien säännösten kanssa.

I Pääasian tosiseikat

2. Pääasian kantaja Sehrer on syntynyt vuonna 1924. Täytettyään 60 vuotta vuonna 1984 hän alkoi saada vanhuuseläkettä Bundesknappschaftilta, joka on vastaajana oleva sosiaaliturvalaitos. Hän asuu Saksassa, jossa hän kuuluu Krankenversicherung der Rentneriin (eläkeläisten sairausvakuutuskassa). Lisäksi hän saa Saksassa metallityöntekijöiden vakuutukseen perustuvaa lisäeläkettä Landesversicherungsanstalt für das Saarlandilta.

3. Koska Sehrer on työskennellyt myös Ranskasssa, kaivostyöntekijöiden lisäeläkekassa maksaa hänelle työehtosopimukseen perustuvaa vanhuuseläkettä.

Ranskan lisäeläkkeen bruttomäärästä, joka riidanalaisena ajanjaksona eli joulukuun 1988 ja syyskuun 1993 välisenä aikana vaihteli 2 384,19 FRF:n ja 2 538,45 FRF:n välillä vuosineljännestä kohden, pidätettiin 2,4 prosenttia sairausvakuutusmaksua. Saman ajanjakson aikana maksun määrä vaihteli 57,22 FRF:n ja 60,92 FRF:n välillä vuosineljännestä kohden. Tämä ns. solidaarisuusmaksu ei oikeuta korvauksiin.

4. Saatuaan tietää, että Sehrer sai Ranskasta eläkettä, vastaajana oleva sosiaaliturvalaitos vaati häntä maksamaan Saksan sairausvakuutusmaksuja, jotka oli laskettu Ranskan eläkkeen bruttomäärän perusteella ilman että siitä vähennettiin niitä maksuja, jotka oli jo maksettu Rans-

* Alkuperäinen kieli: espanja.

kassa. Erääntynyt maksettavaksi vaadittu summa oli 1 005,67 DEM.

5. Sehrerin hallinnollinen oikaisuvaatimus ei menestynyt, ja Sehrer nosti kanteen Sozialgericht für das Saarlandissa, joka osittain hyväksyi kanteen ja kumosi vastaajana olevan laitoksen päätösten sen osan, jossa katsottiin, että Ranskan eläkkeen bruttomäärästä, johon sisältyi Ranskassa sairausvakuutusmaksuna vähennetty määrä, oli Saksassa maksettava maksuja. Muilta osin kanne hylättiin.

6. Kun Landessozialgericht für das Saarland oli hylännyt vastaajana olevan laitoksen tekemän valituksen, tämä nosti reviosiokanteen Bundessozialgerichtissä.

Tämä riita-asia koskee sitä, pitääkö se Ranskan lisäeläkkeen osa, joka on vähennetty Ranskan sairausvakuutusmaksuna joulukuun 1988 ja syyskuun 1993 välisenä aikana, ottaa huomioon vahvistettaessa Saksan eläkeläisten sairausvakuutusmaksujen laskuperustetta, kuten vastaajana oleva laitos väittää.

II Ennakkoratkaisukysymys

7. Bundessozialgericht pohtii, onko se, että Sehrerin kaltaisen siirtotyöläisen on maksettava useita maksuja, ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa. Jos näin on, onko tämän periaatteen noudattamatta jättäminen oikeutettua objektiivisten syiden perusteella?

8. Hälventääkseen asiaan liittyvät epäilyksensä Bundessozialgericht päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko sellainen jäsenvaltion sääntely, jonka mukaan Ranskassa työehtosopimuksen mukaisesti maksettu lisäeläke otetaan täysimääräisesti huomioon sekä vahvistettaessa Ranskan sairausvakuutusjärjestelmän että vahvistettaessa Saksan eläkeläisten sairausvakuutusjärjestelmän mukaisten maksujen määrää, ristiriidassa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 6 ja 48—51 artiklan sekä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 [1] 3 artiklan kanssa?"

1 — EYVL L 149, s. 2.

III Yhteisön oikeus

9. EY:n perustamissopimuksen 48 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) säädetään seuraavaa:

" — —

2. [Työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä] merkitsee, että kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan."

10. Asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1247/92,[2] 1 artiklan j kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

"'lainsäädännöllä' tarkoitetaan jokaisen jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia ja muita määräyksiä sekä kaikkia muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, nykyisiä tai tulevia, jotka liittyvät 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin tai järjestelmiin, tai 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetuista maksuista perustumattomista erityisetuuksista."

Käsitteeseen eivät sisälly nykyiset tai tulevat työmarkkinasopimusten määräykset riippumatta siitä, onko ne saatettu voimaan viranomaisen päätöksillä, jotka tekevät niistä pakollisia tai laajentavat niiden soveltamisalaa.

Tämä rajoitus voidaan tietyissä tapauksissa poistaa asianomaisen jäsenvaltion julistuksella, joka täytyy ilmoittaa ja julkaista asetuksen N:o 1408/71 97 artiklan mukaisesti.

11. Asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2195/91,[3] 13 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

" — —

2 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 muuttamisesta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1247/92 (EYVL L 136, s. 1).

3 — Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä muuttamisesta 25 päivänä kesäkuuta 1991 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2195/91 (EYVL L 206, s. 2).

f) henkilö, johon jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi häneen jonkin tämän kohdan edellä olevassa alakohdassa säädetyn säännön mukaisesti taikka jonkin artikloissa 14—17 säädetyn poikkeuksen tai erityissäännöksen perusteella, kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu, yksinomaan tämän lainsäädännön määräysten mukaisesti."

12. Asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2332/89,[4] 33 artiklassa säädetään sairauden tai äitiyden vuoksi perittävistä maksuista seuraavaa:

"1. Jäsenvaltion laitoksella, joka on vastuussa eläkkeen maksamisesta ja joka soveltaa lainsäädäntöä, jonka mukaan eläkkeitä vähennetään sairauden ja äitiyden vuoksi perittävien maksujen osalta, on oikeus tehdä tällaiset vähennykset laskettuina kyseisen lainsäädännön mukaan tällaisesta laitoksesta maksettavasta eläkkeestä siihen määrään saakka, johon etuuksia koskevat kustannukset ovat 27, 28, 28 a, 29, 31 ja 32 artiklan mukaisesti sanotun jäsenvaltion laitoksen vastuulla.

2. Jos 28 a artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa etuuksien saavuttaminen sairauden ja äitiyden osalta edellyttää maksujen tai vastaavien suoritusten maksamista asumisen perusteella sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka alueella kyseinen eläkeläinen asuu, näitä maksuja ei makseta."

IV Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa

13. Saksan hallitus ja komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa säädetyssä määräajassa. Koska kukaan asian osapuolista ei pyytänyt saada esittää suullisia huomautuksia, yhteisöjen tuomioistuin päätti prosessiekonomisista syistä käyttää yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 4 kohdassa mahdollisuutta olla järjestämättä suullista käsittelyä.

14. Saksan hallitus korostaa, että Sehreriin sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön mukaan maksu maksetaan kaikista hänen

4 — Asetuksen N:o 1408/71 ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta 18 päivänä heinäkuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2332/89 (EYVL L 224, s. 1).

saamistaan bruttotuloista, eikä siinä säädetä poikkeuksesta tapauksissa, joissa eläkkeen maksaa toisen jäsenvaltion vakuutuslaitos. Siinä ei myöskään oteta huomioon tilannetta, jossa tämä laitos pidättää osan eläkkeen määrästä tämän jäsenvaltion sairausvakuutusmaksuina.

Saksan hallitus katsoo, että yhteisön oikeus kieltää periaatteessa sosiaalimaksujen perimisen kahteen kertaan. Saksan hallitus päättelee tästä, että koska Sehrer nauttii Saksassa täydellistä sairausvakuutusturvaa, hänen täytyy suorittaa maksua sairauden varalta vain tässä valtiossa, koska maksu, jonka hän suorittaa Ranskassa, ei tuo hänelle etuja eikä lisäoikeuksia.

Saksan hallitus katsoo, että sairausvakuutusmaksu, joka Ranskassa pidätetään sellaisen siirtotyöläisen eläkkeestä, joka ei asu tämän valtion alueella eikä myöskään ole tämän valtion sosiaaliturvalainsäädännön alainen, muodostaa perustamissopimuksen 48 artiklassa kielletyn esteen vapaalle liikkuvuudelle, ja että tämä este ei ole oikeutettu yleistä etua koskevien pakottavien vaatimusten vuoksi, koska kyseessä oleva maksu ei takaa asianosaiselle oikeutta korvaukseen eikä sosiaalista etua.

15. Aluksi komissio katsoo, että Ranskan tasavallan sellaiselle työntekijälle, joka ei ole Ranskan lainsäädännön alainen, asettama velvollisuus maksaa sairausvakuutusmaksuja, vaikka nämä eivät luo vastineeksi oikeutta korvauksiin, on ristiriidassa sen oikeuden kanssa, joka koskee työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä.

Toissijaisesti komissio korostaa, että Saksan lainsäädännön soveltaminen samalla tavalla siirtotyöläiseen ja työntekijään, joka ei ole käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, saattaa olla vaikutukseltaan ristiriidassa perustamissopimuksen 48 artiklan, EY:n perustamissopimuksen 49 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 40 artikla), EY:n perustamissopimuksen 50 artiklan (josta on tullut EY 41 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 51 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 42 artikla) kanssa, koska siirtotyöläisen eläkeoikeuteen sovelletaan kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädäntöä. Tällaisessa tapauksessa EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa (josta on tullut EY 10 artikla) tarkoitettu lojaalin yhteistyön periaate velvoittaa jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toteuttamaan kaikki käytettävissään olevat toimenpiteet, jotta perustamissopimuksen 48 artiklan tavoite toteutuisi, ja heidän vastuullaan on varmistaa, voidaanko heidän lainsäädäntöään soveltaa siirtotyöläiseen kirjaimellisesti ja samalla tavalla kuin kotimaassaan pysyvään työntekijään ilman, että tästä aiheutuu kyseiselle siirtotyöläiselle sosiaaliturvaan kuuluvan edun menetys ja että se tämän johdosta saattaisi vaikuttaa siten, että siirtotyöläinen luopuisi käyttämästä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

16. Saadakseen täsmennyksiä, jotka liittyvät Sehrerin lisäeläkkeestä Ranskassa

pidätettyyn sairausvakuutusmaksuun, yhteisöjen tuomioistuin esitti Ranskan hallitukselle kysymyksen, johon se pyysi tätä vastaamaan kirjallisesti. Ranskan hallitus vastasi selvittämällä, että 28.12.1979 annetun lain N:o 71-1129 mukainen sairausvakuutusmaksu pidätetään kaikista eläke-eduista, sekä perus- että lisäeläke-eduista, jotka rahoitetaan kokonaan tai osaksi työnantajamaksuilla. Kyseessä on solidaarisuusmaksu, joka ei sinällään luo oikeutta sairausvakuutusturvaan, koska eläkeläinen saavuttaa turvan pelkästään sillä perusteella, että hänelle myönnetään eläkeoikeus, eikä sillä ole merkitystä, täyttääkö hän tämän oikeuden nauttimiseksi edellytetyt asuinpaikkavaatimukset. Lisäeläkkeestä pidätetään nykyään 1 prosentin suuruista maksua. Maksun suuruus on kuitenkin 3,8 prosenttia sellaisten Ranskan sairausvakuutusjärjestelmään kuuluvien henkilöiden osalta, joilta ei peritä yleistä sosiaaliturvamaksua, jota maksavat ainoastaan Ranskassa asuvat henkilöt, joita verotetaan Ranskassa.

V Ennakkoratkaisukysymyksen arviointi

17. Bundessozialgericht on kysynyt yhteisöjen tuomioistuimelta, onko yhteisön oikeuden ja erityisesti työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen sovellettavan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista, että jäsenvaltio määrittäessään lainsäädäntönsä alaisen eläkkeelle jääneen siirtotyöläisen sairausvakuutusmaksujen laskentaperustaa pitää tulona tälle toisessa jäsenvaltiossa työehtosopimuksen perusteella maksettavan eläkkeen bruttomäärää ottamatta huomioon sitä seikkaa, että osa tästä eläkkeestä on jo vähennetty tämän toisen jäsenvaltion sairausvakuutusmaksuna.

18. Ennen kuin esitän yhteisöjen tuomioistuimelle vastausehdotuksen, tarkastelen velvollisuutta maksaa maksuja Ranskassa ja tämän velvollisuuden vaikutuksia.

A *Velvollisuus suorittaa maksuja Ranskassa*

19. Asian tosiseikkojen kuvauksesta ilmenee, että Ranskan tasavalta saa sairausvakuutusmaksua työehtosopimuksen perusteella maksettavasta eläkkeestä, vaikka tämän eläkkeen saaja ei ole Ranskan sosiaaliturvalainsäädännön alainen eikä hänellä ole oikeutta sairauskorvaukseen sen nojalla.

20. Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun pohditaan, onko esillä olevan kaltainen

lainsäädäntö vaaraton työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevaan periaatteeseen nähden. Ranskan tasavalta ei myöskään ole ainoa jäsenvaltio, joka on käyttänyt tätä tekniikkaa pelastaakseen sosiaaliturvavaransa, vaikka vaikuttaakin siltä, että se on kaikkein ahkerimmin harrastanut tällaista toimintaa. [5]

21. Vuonna 1985 yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Belgia ei ole noudattanut jäsenyysvelvoitteitaan, [6] koska Belgian pakollista invaliditeettivakuutusta koskeva laki oli asetuksen N:o 1408/71 33 artiklan vastainen. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä oli konkreettisesti se, että Belgia oli lokakuusta 1980 lähtien asettanut kaikille laillisen vanhuus-, lesken- tai vastaavan eläkkeen ja kaikkien näitä korvauksia täydentämään tarkoitettujen etuuksien saajille velvollisuuden maksaa sairausvakuutusmaksua silloinkin, kun saaja ei asunut Belgiassa ja oli oikeutettu sairauskorvauksiin asuinvaltiossaan.

Asetuksen N:o 1408/71 33 artiklan mukaan laitoksella, joka on vastuussa eläkkeen maksamisesta ja joka soveltaa lainsäädäntöä, jonka mukaan eläkkeitä vähennetään sairauden ja äitiyden vuoksi perittävien maksujen osalta, on oikeus tehdä tällaiset vähennykset laskettuina kyseisen lainsäädännön mukaan tällaisesta laitoksesta maksettavasta eläkkeestä siihen määrään saakka, johon etuuksia koskevat kustannukset ovat sanotun jäsenvaltion laitoksen vastuulla.

22. Yhteisöjen tuomioistuimen tässä asiassa antamasta tulkinnasta ja yhteisöjen tuomioistuimen tämän tulkinnan vahvistavista myöhemmistä tuomioista [7] seuraa, että jäsenvaltio ei voi pidättää maksuja laillisista vanhuus- ja leskeneläkkeistä vaikka maksulla ja vakuutetulla riskillä ei olisi suoraa yhteyttä, jos näiden maksujen vastineena oleva sairaus- tai äitiyskorvaus

5 — Tällä hetkellä yhteisöjen tuomioistuimessa onkin vireillä kaksi komission Ranskan tasavaltaa vastaan nostamaa asiaa. Ensimmäisessä asiassa (C-34/98) komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranska ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan ja 52 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) sekä asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on edellyttänyt sosiaaliturvavelan kattamiseksi tarkoitetun maksuosuuden (CRDS) suorittamista sellaisten Ranskassa asuvien mutta toisessa jäsenvaltiossa työskentelevien työntekijöiden ja ammatinharjoittajien ansiotulojen ja niihin rinnastettavien tulojen osalta, jotka eivät ole Ranskan sosiaaliturvalainsäädännön alaisia. Toisessa asiassa (C-169/98) komissio pyytää tuomioistuinta toteamaan, että Ranska ei ole noudattanut edellä mainittujen yhteisön määräysten ja säännösten mukaisia velvoitteitaan, koska se on edellyttänyt yleisen sosiaaliturvamaksun (CSG, jolla rahoitetaan Ranskan yleisen sosiaaliturvajärjestelmän kaikkia aloja) suorittamista sellaisten Ranskassa asuvien työntekijöiden ansiotulojen ja niihin rinnastettavien tulojen osalta, jotka eivät ole Ranskan sosiaaliturvalainsäädännön alaisia. Näiden kahden asian suullinen käsittely pidettiin 4.5.1999, ja 7.9.1999 julkisasiamies La Pergola esitti ratkaisuehdotuksensa, jossa hän katsoi, että jos CRDS ja CSG soveltuvat objektiivisella tavalla kaikkiin Ranskassa asuviin työntekijöihin, se seikka, että siirtotyöläiset velvoitetaan rahoittamaan sellaista sosiaaliturvajärjestelmää, jonka jäseniä he eivät ole, syrjii heitä verrattuna paikallaan pysyviin työntekijöihin, jotka ovat ainoita, joilla on oikeus saada tämän järjestelmän mukaisia korvauksia. Julkisasiamiehen mukaan yhteisöjen tuomioistuimen olisi hyväksyttävä nämä kanteet ja todettava, että Ranska ei ole noudattanut jäsenyysvalvoitteitaan.

6 — Asia 275/83, komissio vastaan Belgia, tuomio 28.3.1985 (Kok. 1985, s. 1097).

7 — Asia C-57/90, komissio vastaan Ranska, tuomio 16.1.1992 (Kok. 1992, s. I-75, 15 kohta) ja asia C-253/90, komissio vastaan Belgia, tuomio 6.2.1992 (Kok. 1992, s. I-531, 13 kohta).

ei ole tämän jäsenvaltion laitoksen vastuulla.

23. Vuonna 1985 annetun tuomion seurauksena yhteisön oikeuden vastaisiksi julistettuja Belgian säännöksiä lakattiin soveltamasta muussa jäsenvaltiossa kuin Belgiassa asuville yhteisön kansalaisille yleisesti maksettaviin eläkkeisiin, mutta niitä sovelletaan edelleen kyseisten henkilöiden saamiin lisäeläkkeisiin. [8]

Jotain samantapaista tapahtui Ranskassa, joka on asettanut lisäeläkkeille ja varhaiseläkkeille saajan asuinpaikasta riippumattoman maksun, jonka tarkoituksena on rahoittaa yleistä sosiaaliturvajärjestelmää.

24. Komissio nostikin vuonna 1990 Belgiaa ja Ranskan tasavaltaa vastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet, koska ne eivät olleet noudattaneet asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 1 kohdan ja 33 artiklan mukaisia velvoitteitaan. [9]

Vaikka komissio myönsi, etteivät varhaiseläkejärjestelmä ja lisäeläkejärjestelmä kumpikaan kuuluneet asetuksen N:o 1408/71 aineelliseen soveltamisalaan, se katsoi, että sen 13 artiklan 1 kohdassa mainittu perustavanlaatuinen periaate, jonka mukaan siirtotyöläinen on aina vain yhden valtion sosiaaliturvalainsäädännön alainen, oli kyseistä asetusta aikaisempi yleinen periaate, ja että siihen voitiin vedota, jotta siirtotyöläinen ei joutuisi maksamaan sosiaaliturvamaksuja kahdessa jäsenvaltiossa, kun hänelle oli taattu sosiaaliturva vain toisessa näistä valtioista.

8 — Vireillä olevassa asiassa C-347/98, komissio vastaan Belgia, komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Belgia ei ole noudattanut asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se perii 13,07 prosentin henkilökohtaisen maksun niistä ammattitaudin johdosta maksettavista eläkkeistä, joiden saajat eivät enää työskentele tai harjoita ammattia Belgiassa ja asuvat toisessa jäsenvaltiossa, jonka sosiaalilainsäädännön piiriin he yksinomaisesti kuuluvat. Komission mukaan Belgian viranomaiset eivät voi periä Belgian ammattitautieläkemaksuja henkilöiltä, jotka ovat tällaisessa tilanteessa.

9 — Vireillä olevassa asiassa C-68/99, komissio vastaan Saksa, komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Saksa ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) sekä asetuksen N:o 1408/71 II osaston [14 b artiklan 1 kohdan ensimmäisen lauseen ja 13 artiklan 1 ja 2 kohdan b alakohdan säännökset yhdessä luettuina] mukaisia velvoitteitaan, koska se soveltaa Künstlersozialversicherungsgesetzin (laki taiteilijoihin sovellettavasta sosiaaliturvajärjestelmästä) 23 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja myös taiteilijoihin ja toimittajiin, jotka asuvat toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja harjoittavat tavallisesti ammattia sekä tässä maassa että Saksassa, ja jotka kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmän osalta yksinomaisesti asuinvaltionsa lainsäädännön soveltamisalaan. Komissio katsoo, että paino- tai kustannustoimintaa harjoittaville yrityksille asetettu sellainen velvollisuus suorittaa maksuna tietty prosenttiosuus taiteellisista mainostöistä tai -palveluista maksamistaan palkkioista, joka koskee myös tilanteita, joissa työntekijä ei ole velvollinen suorittamaan taiteilijoiden sosiaaliturvajärjestelmän mukaista maksua, on asiallisesti työnantajamaksu, jonka vaikutukset ovat samoja kuin sosiaaliturvamaksun sekä markkinoille asettavalle yritykselle että kyseessä oleville taiteilijoille ja toimittajille. Koska kyse on taiteilijoista ja toimittajista, jotka asetuksen N:o 1408/71 mukaisesti ovat toisen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän jäseniä, tämä vaikutus on ristiriidassa kyseisen asetuksen sanamuodon ja hengen kanssa, jonka mukaan jäsen kuuluu periaatteessa kaksinkertaisen sosiaaliturvamaksun estämiseksi vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan.

25. Näissä kahdessa asiassa [10] antamissaan tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että henkilö, joka saa jotain mainituista eläketyypeistä, on asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettu työntekijä ja kuuluu asetuksen 2 artiklassa määriteltyyn henkilölliseen solveltamisalaan, ja että yhden ainoan sovellettavan lainsäädännön periaate koskee ainostaan tilanteita, joita tarkoitetaan asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa ja 14—17 artiklassa, joissa määritellään kussakin tilanteessa sovellettavat lainvalintasäännöt. Koska mikään näistä tilanteista ei koskenut varhais- tai lisäeläkkeen saajia, he eivät voineet vedota tähän periaatteeseen. [11]

26. Asetuksen N:o 1408/71 33 artiklan osalta yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että eläkkeen maksamisesta vastuussa olevana on pidettävä jokaista valtiota, joka oman lainsäädäntönsä mukaan on vastuussa eläkkeen maksamisesta.

27. Asetuksen 1 artiklan j alakohdan mukaan lainsäädännön määritelmään eivät kuitenkaan sisälly olemassa olevat tai tulevat työehtosopimusten määräykset riippumatta siitä, onko ne tehty pakollisiksi tai onko niiden soveltamisalaa laajennettu viranomaisen päätöksellä vai ei. Tämä rajoitus voidaan kuitenkin joissain tapauksissa poistaa asianomaisen jäsenvaltion julistuksella.

Komissio myönsi, että Belgian lisäeläkejärjestelmä ja Ranskan varhais- ja lisäeläkejärjestelmät eivät olleet kyseisessä säännöksessä tarkoitettua lainsäädäntöä, koska ne oli annettu toimivaltaisten viranomaisten ammatillisten tai ammattikuntien välisten järjestöjen, ammattiyhdistysten tai yritysten kanssa tekemien sopimusten tai työmarkkinaosapuolten tekemien työehtosopimusten toteuttamiseksi ja koska niiden osalta ei ollut annettu asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettua julistusta.

Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti tämän päätelmän [12] ja hylkäsi kanteet.

28. Vaikka komissio ei näytä tekevän tästä vahvistuksesta mitään johtopäätöstä, se katsoo nyt, että kuvatuissa olosuhteissa Sehrerille asetetulla velvollisuudella maksaa Ranskan sairausvakuutusmaksua rikotaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä.

10 — Ks. edellä alaviitteessä 7 mainitut asiat.

11 — Tätä tilannetta muutettiin säätämällä neuvoston asetus N:o 2195/91, jolla asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohtaan lisättiin f alakohta.

12 — Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti tämän päätelmän toistamiseen asiassa C-35/97, komissio vastaan Ranska, 24.9.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-5325), jossa oli kyse toimivaltaisten viranomaisten ammatillisten tai ammattikuntien välisten järjestöjen, ammattiyhdistysten tai yritysten kanssa tekemien sopimusten tai työmarkkinaosapuolten tekemien työehtosopimusten mukaisista lisäeläkejärjestelmistä, jotka on tehty pakollisiksi sosiaaliturvaa koskevan lain pykälällä L 731-5.

Saksan hallitus on samaa mieltä komission kanssa ja lisäksi korostaa, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että maksujen periminen Ranskassa on yhteisön oikeuden mukaista, tämä ei vaikuttaisi sen oikeuteen pidättää sairausvakuutusmaksua asianosaisen saamien kaikkien tulojen bruttomäärästä riippumatta siitä, onko näiden tulojen alkuperä kotimainen vai ulkomainen, ja ottamatta huomioon sitä, että osasta tuloista on jo pidätetty maksua.

29. Haluaisin esittää tältä osin kaksi huomiota. Ensinnäkin voin yhtyä komission kantaan, jonka mukaan Ranskan säännösten, sellaisina kuin ne on esitetty esillä olevassa riidassa, johon Ranska ei ole edes halunnut osallistua väliintulijana, voitaisiin katsoa rajoittavan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja tämän vuoksi olevan perustamissopimuksen 48 artiklan vastaisia. Todellisuudessa kyse on lainsäädännöstä, joka on omiaan saamaan työntekijän luopumaan siirtymisestä Ranskaan tekemään palkallista työtä, jos tämän vaikutuksena on, että hänen eläkkeelle siirtymisestään alkaen saamastaan eläkkeestä pidätetään Ranskassa sairausvakuutusmaksuja, vaikka hän ei asu Ranskassa ja vaikkei hänellä ole sen perusteella oikeutta korvauksiin.

Yhteisöjen tuomioistuin voi kuitenkin tarkastella kansallisten säännösten yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa ainoastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä, jonka vain komissio tai toinen jäsenvaltio voivat nostaa. Komissio ei kuitenkaan ole aloittanut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä Ranskaa vastaan, jotta yhteisöjen tuomioistuin lausuisi kyseessä olevan lainsäädännön yhteensopivuudesta niiden periaatteiden kanssa, joilla säännellään työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä. Saksan liittotasavalta ei myöskään ole nostanut tällaista kannetta, vaikka EY:n perustamissopimuksen 170 artikla (josta on tullut EY 227 artikla) antaa sille mahdollisuuden toimia näin.

Toiseksi kansallinen tuomioistuin ei kysymyksellään pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta tutkimaan Ranskan lainsäädäntöä,[13] vaan vahvisti nimenomaisesti ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään, että kantaja voi vedota Ranskan sairausvakuutusmaksun lainvastaisuuteen ainoastaan Ranskan tuomioistuimessa käsiteltävässä riita-asiassa.

30. Tilanne olisi ollut aivan toinen, jos Sehrer sen sijaan, että kyseenalaisti Sak-

13 — Asiassa 261/81, Walter Rau Lebensmittelwerke, 10.11.1982 antamassaan tuomiossa (Kok. 1982, s. 3961) yhteisöjen tuomioistuin tutki saksalaisen tuomioistuimen pyynnöstä, onko Belgian lainsäädäntö EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) tarkoitettu määrällistä tuontirajoitusta vaikutuksiltaan vastaava toimenpide. Asiassa C-150/88, Parfümerie-Fabrik 4711, 23.11.1989 antamassa tuomiossa (Kok. 1989, s. 3891; Kok. Ep. X, s. 263) yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annettua neuvoston direktiiviä 76/768/ETY toisen saksalaisen tuomioistuimen esittämän pyynnön johdosta, joka koski Italian lainsäädäntöä kosmeettisten tuotteiden pullottamisesta, mainostamisesta ja myyntinimityksestä. Näillä kahdella tapauksella on yhteistä se, että lainsäädäntö, josta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyysi yhteisöjen tuomioistuinta esittämään kantansa, ei ollut tämän tuomioistuimen kansallista lainsäädäntöä vaan lainsäädäntöä, joka oli aiheuttanut oikeusriitojen kohteena olevan sopimuksen noudattamatta jättämisen.

sassa päätöksen, jolla vastaajana oleva sosiaaliturvalaitos päätti periä sairausvakuutusmaksun eläkkeen siitä määrästä, jota oli jo Ranskassa rasitettu tällaisella maksulla, olisi nostanut kanteen ranskalaisessa tuomioistuimessa ja väittänyt, että velvollisuus maksaa maksua Ranskassa saamatta vastineeksi oikeutta korvaukseen rajoittaa työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, ja jos tämä ranskalainen tuomioistuin olisi esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön. Se seikka, että hän eteni toisella tapaa, ei kuitenkaan estä saksalaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamista.

31. Asiassa Celestini [14] antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin vastasi ennakkoratkaisukysymyksiin, jotka italialainen tuomioistuin oli esittänyt, vaikka komissio ja Saksan hallitus katsoivat, että pyyntö oli jätettävä tutkimatta muun muassa koska italialaiset tuomioistuimet eivät olleet toimivaltaisia käsittelemään riita-asiaa ja koska oikeudenkäynti oli keinotekoinen.

Pääasiassa toinen osapuolista oli haastanut toisen oikeuteen sillä perusteella, että tämä ei ollut täyttänyt sopimusta, jonka tarkoituksena oli viinierän vieminen Saksaan. Kun viini saapui Saksaan Italiasta, Saksan viranomaiset kohdistivat siihen tiettyjä tutkimuksia, vaikka sen mukana oli Saksassa hyväksyttyjen laboratorioiden antamat analyysitodistukset, joiden mukaan viini oli yhteisön säännösten mukaista. Analysoituaan kyseistä viiniä ensin perinteisillä menetelmillä ja sitten "viinien sisältämän veden isotooppien O_{18} ja O_{16} suhteen selvittäminen" -nimisellä menetelmällä Saksan viranomaiset takavarikoivat viinin ja lähettivät sen takaisin Italiaan sillä perusteella, että siihen oli lisätty vettä.

Kumpikaan riidan osapuolista, jotka asettivat kyseenalaiseksi "viinien sisältämän veden isotooppien O_{18} ja O_{16} suhteen selvittäminen" -menetelmän laillisuuden, ei nostanut kannetta saksalaisissa tuomioistuimissa, jotka olivat ainoina toimivaltaisia lausumaan sen saksalaisten viranomaisten tekemän päätöksen pätevyydestä, jolla he katsoivat, että tuotu viini ei soveltunut ihmisten kulutukseen. Mikään ei kuitenkaan viitannut siihen, että osapuolet etukäteen olisivat toimineet yhdessä saadakseen yhteisöjen tuomioistuimen lausumaan asiasta keinotekoisen riidan välityksellä.

32. Myöskään käsiteltävänäni olevassa asiassa osapuolet eivät ole toimineet yhdessä saadakseen aikaan keinotekoisen riidan.

33. Esitetyn kysymyksen merkityksestä asian kannalta on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kansallisen tuomioistuimen esittämä

14 — Asia C-105/94, Celestini, tuomio 5.6.1997 (Kok. 1997, s. I-2971).

pyyntö voidaan jättää tutkimatta vain, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen. [15]

Asissa Celestini italialainen tuomioistuin katsoi, että sen olisi hylättävä Celestinin kanne, jos yhteisöjen tuomioistuin vastaisi sille, että viinien sisältämän veden isotooppien O_{18} ja O_{16} suhteen selvittämisen menetelmä on yhteisön oikeuden mukainen. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sen asiana ei ollut kyseenalaistaa tätä arviota.

Esillä olevassa tapauksessa Bundessozialgericht katsoo ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään, että vaikka Sehrer olisi voinut tehokkaasti kääntyä ranskalaisten tuomioistuinten puoleen, hän ei kuitenkaan tehnyt tätä, sillä hän riitautti mieluummin sen päätöksen, joka oli häneen sovelletun maksun suuruuden vuoksi hänelle haitallisin. Koska Bundessozialgerichtin pyytämä tulkinta koskee yhteisön oikeutta ja koska sen esittämä kysymys mahdollistaa päätöksen antamisen sen käsiteltävänä olevassa asiassa, yhteisöjen tuomioistuimen on periaatteessa annettava tuomio asiassa. [16]

15 — Ks. uudemmat asiat C-266/96, Corsica Ferries France, tuomio 18.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3949) ja C-7/97, Bronner, tuomio 26.11.1998 (Kok. 1998, s. I-7791).

16 — Ks. erityisesti asia C-125/94, Aprile, tuomio 5.10.1995 (Kok. 1995, s. I-2919, 16 ja 17 kohta) ja asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta).

B *Vastaus ennakkoratkaisukysymykseen*

34. Se seikka, että sekä Sehrerin Ranskasta saama lisäeläke että hänen metallityöntekijöiden vakuutuskassalta Saksassa saamansa lisäeläke perustuvat työehtosopimuksiin, jotka eivät sisälly asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdassa olevaan lainsäädännön määritelmään, tarkoittaa käytännössä, että hän saa vain yhtä asetuksen aineelliseen soveltamisalaan kuuluvaa eläkettä, nimittäin Bundesknappschaftin hänelle asuinmaassaan Saksassa maksamaa lakisääteistä eläkettä. [17]

Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan [18] mukaisesti Sehrer on asuinmaansa sosiaaliturvalainsäädännön alainen, hänet on asuinmaassaan vakuutettu sairauden varalta, ja häneltä voidaan vaatia tämän sosiaaliturvajärjestelmän mukaisia maksuja, joilla rahoitetaan tätä järjestelmää.

35. Asetuksen N:o 1408/71 III osaston ensimmäisen luvun 5 jakson säännökset

17 — Jos Ranskan eläke olisi Saksan eläkkeen sijasta lakisääteinen eläke, Sehreriin voitaisiin soveltaa 17 a artiklaa, jonka perusteella hänet voitaisiin vapauttaa maksamasta maksua Saksassa.

18 — Tämä f alakohta lisättiin asetuksella N:o 2195/91, jotta korjattaisiin asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan lainvalintasääntöjärjestelmässä oleva puute, jota yhteisöjen tuomioistuin korosti asiassa 302/84, Ten Holder, 12.6.1986 antamassaan tuomiossa (Kok. 1986, s. 1821).

koskevat eläkeläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeutta sairaus- ja äitiyskorvauksiin. Sehrer ei kuitenkaan voi vedota mihinkään tämän jakson säännöksistä, sillä ne koskevat tilannetta, jossa eläkeläinen saa eläkettä, jonka perusteena on kahden tai useamman valtion lainsäädäntöjen soveltaminen, kuten 27 ja 28 a artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, tai 28 artiklassa tarkoitettua tilannetta, jossa eläkeläinen saa yhden jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvaa eläkettä, mutta hänellä ei ole oikeutta korvauksiin asuinvaltiossaan.

Asetuksen 33 artikla, joka antaa jäsenvaltion laitokselle, joka on vastuussa eläkkeen maksamisesta ja joka soveltaa lainsäädäntöä, jonka mukaan eläkkeitä vähennetään sairauden ja äitiyden vuoksi perittävien maksujen osalta, oikeuden pidättää osan eläkkeestä, ei myöskään sovellu tapaukseen. Tämän artiklan soveltaminen estäisi Saksan liittotasavaltaa pidättämästä maksua Sehrerin Ranskasta saamasta eläkkeestä. Tämän säännöksen soveltamisen edellytyksenä on kuitenkin, että sairaus- ja äitiyskorvaukset maksetaan 27, 28 ja 28 a artiklan nojalla, joilla ei ole merkitystä esillä olevassa tapauksessa, kuten edellä osoitin.

36. Edellä mainitsemistani syistä minun on todettava, että Sehrerin sosiaaliturvaoikeuksista säännellään vain Saksan lainsäädännössä. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että Saksan viranomaiset voisivat, soveltaessaan lainsäädäntöään siirtotyöläiseen, unohtaa työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä koskevat perustamissopimuksen säännökset.

37. Se seikka, että Sehrerillä on Saksan kansalaisuus, ei estä häntä vetoamasta yhteisön oikeuteen kotimaansa viranomaisissa, koska hän on käyttänyt yhtä perustamissopimuksen hänelle antamista vapauksista. Asioissa Scholz [19] ja Terhoeve [20] yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että yhteisöjen kansalaiset, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuten ja tehneet työtä toisessa jäsenvaltiossa kuuluvat asuinpaikastaan ja kansalaisuudestaan riippumatta EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan soveltamisalaan.

38. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan EY:n perustamissopimuksen 6 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 12 artikla), jossa kielletään sen soveltamisalalla kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä, perustamissopimuksen 48 artiklaa, jossa konkretisoidaan tasavertaisen kohtelun periaatteen soveltaminen työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen, ja asetuksen N:o 1408/71 3 artiklaa, jonka neuvosto antoi sille edellä mainitun periaatteen toistavassa EY:n perustamissopimuksen 51 artiklassa säädetyn velvollisuuden nojalla, jonka mukaan sen on annettava

19 — Asia C-419/92, Scholz, tuomio 23.2.1994 (Kok. 1994, s. I-505, 9 kohta).

20 — Asia C-18/95, Terhoeve, tuomio 26.1.1999 (Kok. 1999, s. I-345, 27 kohta).

työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi tarpeelliset säädökset.

39. Saksan riidanalainen lainsäädäntö, jossa säädetään sairausvakuutusmaksun pidättämisestä vakuutetun tulojen kokonaismäärästä, ei ole suoraan kansalaisuuden perusteella syrjivää. Siinä ei myöskään aseteta edellytyksiä, jotka saksalaisten vakuutettujen olisi helpompi täyttää kuin ulkomaisten vakuutettujen, eikä se myöskään näytä olevan omiaan asettamaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisia huonompaan asemaan. Kyseinen lainsäädäntö ei siis ole myöskään epäsuorasti syrjivää.

40. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 48 artiklalla kuitenkin otetaan käyttöön EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan c alakohdassa (josta on muutettuna tullut EY 3 artiklan c alakohta) tarkoitettu periaate, jonka mukaan EY:n perustamissopimuksen 2 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 2 artikla) mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy henkilöiden vapaata liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen. [21]

Yhteisöjen tuomioistuin on myös katsonut, että henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien perustamissopimuksen määräysten muodostaman kokonaisuuden tarkoituksena on helpottaa yhteisön kansalaisten kaikenlaista työskentelyä yhteisön alueella, ja että niiden vastaisia ovat kaikki toimet, joilla voitaisiin syrjiä yhteisön kansalaisia, kun nämä haluavat harjoittaa taloudellista toimintaa toisen jäsenvaltion alueella. [22]

41. On varmaa, että yhteisön oikeuden nykytilassa sekä oikeudesta tai velvollisuudesta liittyä sosiaaliturvajärjestelmiin että tämän liittymisen edellytyksistä, [23] kuten myös siitä, mitkä tulot otetaan huomioon maksuja laskettaessa, [24] päätetään jokaisen jäsenvaltion lainsäädännössä. Lukuun ottamatta asetuksen N:o 1408/71 14 d artiklaa, joka sisältää erittäin yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka eivät sovellu esillä olevaan tapaukseen, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevassa yhteisön oikeudessa ei edes ole yhtään kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien maksujen laskemisen perustaa koskevaa säännöstä.

42. Kuten totesin jo asiassa Terhoeve esittämässäni ratkaisuehdotuksessa, [25] jäsen-

21 — Asia 118/75, Watson ja Belmann, tuomio 7.7.1976 (Kok. 1976, s. 1185, 16 kohta; Kok. Ep. III, s. 153); asia C-370/90, Singh, tuomio 7.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4265, 15 kohta) ja edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Terhoeve, tuomion 36 kohta.

22 — Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia, Terhoeve, tuomion 37 kohta. Ks. myös asia 143/87, Stanton, tuomio 7.7.1988 (Kok. 1988, s. 3877, 13 kohta; Kok. Ep. IX, s. 535); yhdistetyt asiat 154/87 ja 155/87, Wolf ym., tuomio 7.7.1988 (Kok. 1988, s. 3897, 13 kohta) sekä edellä alaviitteessä 21 mainittu asia Singh, tuomion 16 kohta ja edellä alaviitteessä 16 mainittu asia Bosman, tuomion 94 kohta.

23 — Asia 368/87, Hartman Troiani, tuomio 18.5.1989 (Kok. 1989, s. 1333, 21 kohta); asia C-245/88, Daalmeijer, tuomio 21.2.1991 (Kok. 1991, s. I-555, 15 kohta) ja asia C-297/92, Baglieri, tuomio 20.10.1993 (Kok. 1993, s. I-5211, 13 kohta).

24 — Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Terhoeve, tuomion 51 kohta.

25 — Edellä alaviitteessä 20 mainitussa asiassa Terhoeve annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, erityisesti kohta 67—69.

valtioiden täytyy kuitenkin silloin, kun ne käyttävät toimivaltaansa päättää, mitkä elementit muodostavat niiden sosiaaliturvajärjestelmissä sovellettavien maksujen laskemisen perustan, ei ainoastaan kunnioittaa tasavertaisen kohtelun periaatetta ja varmistaa, että niiden antamat määräykset soveltuvat ilman syrjintää heidän omiin kansalaisiinsa ja toisten jäsenvaltioiden kansalaisiin, vaan myös varmistaa, että niiden asiaa koskevat kansalliset säännökset eivät muodosta estettä perustamissopimuksen 48 artiklassa tarkoitetun perustavanlaatuisen periaatteen tehokkaalle käyttämiselle ja että sellaisen työntekijän oikeuksia, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ei loukata verrattuna paikoillaan pysyvään työntekijään.

43. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan säännökset, jotka estävät jäsenvaltion kansalaista jättämään kotimaansa harjoittaakseen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen tai saavat tämän luopumaan näistä aikeistaan, rajoittavat tätä vapautta, vaikka niitä sovellettaisiin asianomaisen työntekijän kansalaisuudesta riippumatta. [26]

44. Riidanalainen Saksan lainsäädäntö, jota sovelletaan samalla tavalla siirtotyöläisiin ja paikallaan pysyviin työläisiin, ei ole omiaan vahingoittamaan kuin ensimmäisiä. Käytännössä ei kovinkaan helposti voi esiintyä tilannetta, jossa Saksan lainsäädännön alaisen paikallaan pysyvän työntekijän saamiin tuloihin kohdistettaisiin kaksinkertainen maksu samassa sosiaaliturvajärjestelmässä. Sitä vastoin työntekijältä, joka käyttäessään oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen on saavuttanut oikeuden yhteen tai useampaan eläkkeeseen muissa jäsenvaltioissa, saatettaisiin vaatia sairausvakuutusmaksua toisen kerran niistä bruttotuloista, joista on jo peritty maksua samalla perusteella toisessa jäsenvaltiossa, aina kun on kyse eläkkeistä, jotka eivät sisälly asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

Päättelen tästä toteamuksesta, että työntekijälle ajatus siitä, että yhden hänen ammatillisen elämänsä aikana ansaitsemansa eläkkeen bruttomäärästä perittäisiin kaksinkertaista maksua saman riskin varalta, on omiaan saamaan työntekijän luopumaan vapaata liikkuvuutta koskevan oikeutensa käyttämisestä.

45. Esittämieni syiden perusteella katson, että pääasian oikeudenkäynnissä esillä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö on perustamissopimuksen 48 artiklassa kielletty työntekijöiden vapaan likkuvuuden rajoitus, koska siinä ei sairausvakuutusmaksujen laskemisen perustaa määritettäessä oteta huomioon sitä, että osa

26 — Asia C-10/90, Masgio, tuomio 7.3.1991 (Kok. 1991, s. I-1119, 18 ja 19 kohta) ja edellä alaviitteessä 16 mainittu asia Bosman, tuomion 96 kohta.

asianosaisen toisesta jäsenvaltiosta työehtosopimuksen perusteella saaman eläkkeen bruttomäärästä on jo pidätetty tämän toisen valtion sairausvakuutusmaksuina.

46. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään saksalainen tuomioistuin ilmoitti, että siltä varalta, että yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että usean maksun periminen siirtotyöläisen vahingoksi on tasavertaisen kohtelun periaatteen vastaista, se haluaisi myös tietää, voisiko tällainen tilanne olla objektiivisesti oikeutettu. Se ei kuitenkaan toistanut tätä seikkaa ennakkoratkaisukysymyksessään eikä myöskään ilmaissut oikeuttavia seikkoja pyyntönsä perusteluissa.

Näissä olosuhteissa arvelen, että selkeyden vuoksi on turvauduttava yhteisöjen tuomioistuimen runsaaseen oikeuskäytäntöön, joka koskee seikkoja, jotka ovat omiaan oikeuttamaan epäsuoran syrjinnän tai joitakin henkilöiden vapaan liikkuvuuden esteitä, ja johon olen viitannut asiassa Terhoeve esittämässäni ratkaisuehdotuksessa.[27]

C *Loppupäätelmät*

47. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin ei voi lausua asiasta tämän ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä, en tahdo lopettaa korostamatta niitä erityisen kielteisiä vaikutuksia, joita Ranskan lainsäädännön, jota yhteisöjen tuomioistuin ei kuitenkaan ole vielä tähän päivään mennessä kieltänyt, kaltaiset lainsäädännöt mielestäni aiheuttavat henkilöiden vapaalle liikkuvuudelle. Lainsäädännöissä, joilla on edellä kuvaamani ominaisuudet, sekä muissa samankaltaisissa lainsäädännöissä sallitaan kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien mukaisten maksujen pidättäminen sellaisten työelämässä olevien tai Sehrerin tavoin jo eläkkeelle jääneiden raja- tai siirtotyöläisten saamista tuloista, jotka asuvat toisessa jäsenvaltiossa, jonka sosiaaliturvalainsäädännön alaisia he ovat.

Sillä seikalla, että pidätykset suoritetaan maksuina sellaisen jäsenvaltion toimesta, joka ei tarjoa asianosaiselle vastineeksi sosiaaliturvaa, sen sijaan, että ne kerättäisiin suorina veroina, mitä ne todellisuudessa ovat, vaikka ne onkin tarkoitettu konkreettisen päämäärän toteuttamiseksi, on raja- tai siirtotyöläiselle kaksi seurausta, joista toinen on kielteisempi kuin toinen. Ensimmäinen seuraus on se, että hänen täytyy ehdottomasti suorittaa maksu myös toisessa jäsenvaltiossa saadakseen oikeuden sosiaaliturvaetuihin. Toinen seuraus on se, että hän ei voi vedota jäsenvaltioiden välillä voimassa oleviin kaksinkertaista verotusta koskeviin sopimuksiin estääksen sen, että tuloista, joista on jo suoritettu pidätys yhdessä jäsenvaltiossa, peritään uudestaan veroa hänen asuinmaassaan.

27 — Edellä alaviitteessä 25 mainittu ratkaisuehdotus, erityisesti 54—64 kohta.

VI Ratkaisuehdotus

48. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Bundessozialgerichtin esittämään kysymykseen seuraavasti:

Se, että jäsenvaltio sisällyttää lainsäädäntönsä piirissä olevan siirtotyöläisen sairausvakuutusmaksujen laskentaperustaan tämän toisesta jäsenvaltiosta saaman työehtosopimukseen perustuvan eläkkeen bruttomäärän ottamatta huomioon sitä, että tämän eläkkeen bruttomäärästä on jo pidätetty sairausvakutusmaksu viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa, on ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) kanssa.